

CSÍK AURÉL

A közösségi média szabályozásának irányai a NetzDG és a DSA összehasonlításán keresztül

1. Bevezetés

A kommunikációs jogok kitüntetett szerepet játszanak az emberi civilizáció történetében. Ezek a jogok ugyanis egyrészt lehetővé teszik az emberek számára az önkifejezést, másrészt eszközt adnak a társadalom kezébe az aktuálisan regnáló hatalom ellenőrzésére. Az instabil társadalmi támogatással rendelkező autoriter rezsimek legtöbbször ezeket a jogokat korlátozzák először, hogy esély se legyen arra, hogy azokat felhasználva az emberek megbuktassák őket.

A kommunikációs jogok korlátozásának legfrekvenciáltabban használt eszköze a cenzúra volt. A cenzúra szinonim fogalomná vált a zsarnoksággal, mivel a kommunikációs jogokat nem csak a hatalom ellenőrzésének a dimenziójában korlátozta, hanem ellehetetlenítette azt is, hogy az emberek kifejezzék belső érzelmeiket is. A cenzúra nem csak az értelmet, hanem a lelket is béklyók közé szorította. Nem volt meglepő, hogy a XVIII. századi nagy forradalmak a cenzúra eltörlését az egyik fő követelésükké tették meg, mivel arra a tényleges szabadság kivívásaként is tekintettek. A kommunikációs jogok szabályozását azóta a cenzúra alkalmazásának a tilalma általánosan meghatározza.

A kommunikációs jogok gyakorlására a közösségi média megjelenése nagy hatással volt. A közösségi média a XXI. század egyik legjelentősebb vívmánya, amely teljes mértékben átalakította az emberi kommunikációt. Az ilyen platformok lehetőséget teremtenek arra, hogy egyes felhasználók gondolatai – ha a tartalom szerkesztésében közreműködő algoritmusok úgy döntenek – akár milliókhoz is eljussanak, viszont ezek közül nem minden tartalom jár pozitív eredményekkel a felhasználók közösségére nézve. Az ilyen tartalmak között kitüntetett pozíciót foglal el a gyűlöletbeszéd. Ezeknek a tartalmaknak az eltávolítása sokáig teljes mértékben a szolgáltatók kizárólagos felelősége volt. A szolgáltatók azonban nem minden esetben jártak el elégségesen. Ez végül arra ösztönözte a jogalkotót,

hogy olyan törvényeket alkosson, amelyek alkalmasak arra, hogy a tartalommoderálás tekintetében a szolgáltatókat elszámoltassák.

Az egyik első ilyen törvény a német Hálózati Végrehajtási Törvény volt (németül: *Netzwerkdurchsetzungsgesetz*), amely a szolgáltatók részére egy panaszkezelési rendszert állított fel, valamint jelentéstételre kötelezte őket a feladataik végrehajtása tükrében. Sokan aggályaikat fejezték a német törvénnyel kapcsolatban abban a tekintetben, hogy a szólás korlátlan szabadságát szimbolizáló internetre újból bevezeti a cenzúra alkalmazását ezzel.

A közösségi média szolgáltatóinak a szabályozása az Európai Unió egyik központi kérdése is. Az Unió ebben a tekintetben egy csomagot hozott létre, amely a Digitális Piacokról szóló Jogszabályból (*Digital Markets Act*) és a Digitális Szolgáltatókról szóló Rendeletből (*Digital Services Act*) áll. Vizsgálatom az utóbbira terjed ki, mivel a szabályozási köre megegyezik a Hálózati Végrehajtási Törvényével. Tanulmányomban a két jogforrást egyező szempontok alapján szeretném majd bemutatni, kiemelve a fontosabb eltéréseket közöttük. Véleményem szerint az összehasonlítás képet adhat számunkra, hogy a közösségi média szabályozása milyen irányba fog haladni a jövőben.

2. A Hálózati Végrehajtási Törvény

Az egyik legelső, a közösségi platformokat szabályozó jogszabályt Németországban fogadták el 2017-ben. A *Netzwerkdurchsetzungsgesetz* (röviden: *NetzDG*) elsődleges célja az interneten terjedő olyan káros tartalmakkal szembeni fellépés volt, mint az álhírek terjesztése és a gyűlöletbeszéd. A Facebook-törvényként is ismert jogszabályt sok kritika érte azzal kapcsolatban, hogy veszélyt jelent szólásszabadság interneten történő érvényesülésére azzal, hogy a cenzúra alkalmazására kényszeríti a szolgáltatókat. Álláspontom szerint ezek a kritikák azért is lényegesek, mivel az univerzális értelemben vett közösségi média-szabályozásban a *NetzDG* fontos szerepet játszik azzal, hogy az egyik első ezzel foglalkozó törvény volt, így más országban példaként tekinthetnek egyes elemekre. A következő fejezetben a *NetzDG* tartalmát szeretném bemutatni, külön kitérve az azzal szemben megfogalmazott legjelentősebb kritikákra.

2.1. A törvény elfogadásának a körülményei

Mielőtt elkezdeném részletezni a *NetzDG* közösségi média platformokat érintő szabályozását, pár mondatban ki szeretnék térni a törvény meghozatalának előzményeire.¹ A német kormány figyelmét az interneten terjedő káros tartalmakra a 2015-ös menekültválság kapcsán megjelenő kritikus hangok hívták fel. A bevándorlás-ellenes vélemények gyakran mind a menekülteket, mind pedig a kormányt célzó gyűlöletbeszédé alakultak át. Heiko Mass igazságügyminiszter és gyűlöletbeszéd elleni fellépésre létrehozott munkacsoportja egy év leforgása alatt hat összejevetelt szervezett, amelyeken a társadalom

---

¹ ECHIKSON, William – KNOTD Olivia: *Germany's NetzDG. A key test for combatting online hate.* http://wp.ceps.eu/wp-content/uploads/2018/11/RR%20No2018-09_Germany%27s%20NetzDG.pdf (2023.06.25.)

képviselőin kívül a legnagyobb forgalmat generáló internetes platformok – Facebook, Google, Twitter – is részt vettek.

Ezek az összejöveleken a tech cégek két célkitűzést fogadtak el magukra nézve: felhasználóbarát panasztételi mechanizmust fognak kidolgozni, valamint ezen mechanizmus alapján a panasztól számított 24 órán belül eltávolítják a jogszabályokba ütköző tartalmakat. Az igazságügyminiszter a fenti vállalások betartásának ellenőrzése érdekében felvette a kapcsolatot a Jugendschutz.net elnevezésű internetes honlappal, amely az ifjúságvédelmi törvények betartását felügyeli. A honlap mérése alapján az látszódt, hogy a három fő platform nem az elvártaknak megfelelően teljesítette a feladatát. A mintaként használt 200 bejelentett posztból Facebook a 39%-ot, a YouTube 90%-ot, míg a Twitter 1%-ot távolított el, ha viszont a 24 órán belüli reagálást is beleszámítják az eredményekbe, úgy a Facebook 31%-át, a YouTube 82%-át, és a Twitter a 0%-át távolította el a panaszok tárgyát képező bejegyzéseknek. Az igazságügyminiszter ezeket az elégtelen eredményeket használta fel arra, hogy a Hálózati Végrehajtási Törvény tervezetének a benyújtása legitimációt nyerjen. A Bundestag a törvényt 2017. szeptember 1-jén fogadta el.

Mivel a NetzDG az egyik első kifejezetten a közösségi média platformjaival foglalkozó európai törvény volt, ezért a szabályozására tanulmányomban részletesen ki szeretnék térni. Ezt abból a szempontból is lényegesnek tartom, mivel a Digitális Szolgáltatásokról szóló Jogszabályt hasonló szempontok mentén szeretném majd bemutatni, amely alapján következtetések vonhatóak le a közösségi oldalakon történő tartalommegosztásra vonatkozó szabályozás jövőjével kapcsolatban. A NetzDG nagyobb szerkezeti egységei mentén először a törvény hatályát szeretném bemutatni.

2.2. A közösségi hálózat definiálása

A törvény az elsők között a közösségi hálózat fogalmát tisztázza.² A Hálózati Végrehajtási Törvény alapján közösségi hálózatnak minősül minden olyan média szolgáltató, amely nyereség szerzése célból internetes platformot hoz létre arra, hogy a felhasználók rajta egymással valamint a nagy nyilvánossággal tartalmakat osszanak meg. A törvény ebből a körből kivonja platformokat, amelyek szerkesztett tartalmat tesznek közzé magukon, ezek a platformok ugyanis közvetlenül felelősek a rajtuk megjelenő tartalomért. Ugyanígy nem tartoznak bele a közösségi hálózat fogalmába azok platformok sem, amelyeknek az elsődleges célja a kommunikáció megteremtése a felhasználók között, valamint azok az oldalak, amelyek kevesebb, mint 2 millióval rendelkeznek a Német Szövetségi Köztársaságban. A törvény jogellenes tartalom alatt elsősorban azokat érti, amelyek a német büntető törvénykönyv rendelkezéseibe ütköznek.

---

² Gesetz zur Verbesserung der Rechtsdurchsetzung in sozialen Netzwerken (Netzwerkdurchsetzungsgesetz – továbbiakban: NetzDG) § 1. cikk.

2.3. Jelentéstételi kötelezettség

Az egyik legfontosabb megkötés, amelyet a közösségi szolgáltatókra a NetzDG telepített, álláspontom szerint a platformok részéről történő rendszeres jelentéstételi kötelezettség.³ Ez a kötelezettség azt jelenti, hogy azok az oldalak, amelyekhez évente több, mint 100 panasz érkezik a rajtuk található tartalmak jogellenessége miatt, félévente közzé kell tenniük egy német nyelvű jelentést arról, hogy hogyan végezték a jogellenes tartalmakkal kapcsolatos panaszkezelést. A törvény a jelentéssel kapcsolatban is támaszt különböző elvárásokat, amelyek elsősorban a fogyasztók érdekeit szolgálják. Ilyen elvárás például az, hogy az elkészült jelentésnek könnyen megérthetőnek, azonnal hozzáférhetőnek és a későbbiekben is elérhetőnek kell lennie.

A törvény a jelentés tartalmát konkrétan is szabályozza abban a tekintetben,⁴ hogy felállít egy szempontrendszert is, amelynek a jelentésnek meg kell felelnie. A jelentésnek tartalmaznia kell például egy általános magyarázatot arról, hogy a szolgáltató milyen erőfeszítéseket tesz a káros tartalmak megfékezése érdekében, milyen eszközök igénybevételevel ismeri fel az eltávolítandó tartalmakat, a panaszok benyújtására szolgáló mechanizmusok, jogellenes tartalom eltávolítására és korlátozására vonatkozó döntési mechanizmusok, illetve a felülvizsgálati rendszer bemutatását, a jelentéstételi időszakban beérkezett panaszok számát, lebontva a különböző szervektől és a felhasználoktól beérkező panaszokra, és a panaszok kezeléséért felelős szervezeti struktúra bemutatását.

Véleményem szerint mind a felhasználók, mind a közösségi médiával összefüggő kutatásokban résztvevő szakemberek tekintetében ez a NetzDG egyik leghasznosabb rendelkezése. Ezeket a jelentéseket ugyanis az online platformok nem csak német nyelven, hanem többek közt magyarul is elkészítik és közzéteszik azokat a platformjukon. A jelentésekben elkészült statisztikákhoz a mintákat ugyan német adatok adják, azonban figyelembe véve azt, hogy az európai országok nagyjából ugyanahhoz a kulturális közegehez tartoznak, ezeket a megállapításokat relevánsnak tartom. A Google egyik jelentése alapján⁵ a YouTube elnevezésű videómegosztó platform tekintetében a vizsgált időszakban⁶ 233 440 darab panasz érkezett be, amelyeknek a nagyobb része (158 914 darab) a felhasználoktól érkezett be. A benyújtott panaszok alapján a Google 32 150 darab elemet távolított el vagy tiltott le. A felhasználók aránya ebben az esetünkben is kiugró. Esetünkben 23 644 panaszt tartott a tech óriás alaposnak. A jelentésből kitűnik még az is, hogy benyújtott panaszok, mind pedig az eltávolított és letiltott tartalom tekintetében leginkább a gyűlöletkeltő, rágalmazó és szexuális tartalmakat tartották a benyújtók szabályellenesnek. A gyűlöletkeltő tartalmak száma ezek között is feltűnően magas, amely újból rávilágít minket milyen fontos probléma információs társadalomban ez a kérdés.

³ NetzDG § 2. cikk (1) bekezdés.

⁴ NetzDG § 2. cikk (2) bekezdés.

⁵ *Eltávolítások a Hálózati Végrehajtási Törvény alapján*. <https://transparencyreport.google.com/netzdg/overview> (2023.06.30.)

⁶ 2022. júliusa és 2022. decembere közti időszak.

2.4. Tartalommoderálási szabályok

A következő nagyobb kérdéskör, amivel a NetzDG foglalkozik, a jogellenes tartalmakkal kapcsolatos panaszok kezelésére vonatkozó szabályok.⁷

Az elsődleges követelmény, amelyet a platformok szolgáltatóival szemben a törvény támaszt az, hogy az eljárásuknak hatékonynak és átláthatónak, a felhasználók által könnyen hozzáférhetőnek és használhatónak kell lennie. A törvény itt megfogalmaz az eljárással kapcsolatban különböző kritériumokat. A szolgáltatónak a panaszt haladéktalanul figyelembe kell vennie, és meg kell vizsgálnia, hogy a panaszban jelzett tartalom jogellenes-e, és ha igen, akkor döntenie kell arról, hogy eltávolítja-e a tartalmat, vagy korlátozza annak elérését. A nyilvánvalóan jogellenes tartalmat a panasz benyújtásától számított 24 órán belül el kell a szolgáltatónak távolítania, egyéb esetben pedig egy héten belül kell ennek eleget tennie. A hétnapos határidő betartásával kapcsolatban a törvény kivételeket is támaszt. A határidő túlléphető, ha tartalom jogellenességének megállapítása egyéb körülményektől is függ vagy panaszt önszabályozó testülethez továbbítja a törvény rendelkezései szerint. Az eltávolított tartalmat esetleges bizonyítási célból köteles megőriznie. Az eltávolításról mind a panaszt benyújtó személyt, mind pedig az érintett felhasználót tájékoztatnia kell a szolgáltatónak, amelyben a döntését köteles megindokolnia, fel kell hívnia a felhasználót ellenkérelem benyújtásának a lehetőségére, a panaszost pedig arra, hogy a tartalommal összefüggésben büntető feljelentést tehet.

A törvény a panaszok feldolgozását tekintve a szolgáltatót a hivatalos szervekkel is összekapcsolja.⁸ A panasz beérkezése esetén a bűncselekmények üldözésének hatékonyabbá tétele érdekében a szolgáltató köteles megküldeni a kérdéses tartalmat a Bundeskriminalamt-nak, mint központi hivatalnak, amennyiben a tartalomra jogellenes tartalomként hivatkoztak a panaszban, a szolgáltató a tartalmat eltávolította vagy korlátozta, valamint tartalommal kapcsolatban felmerül a bűncselekmény gyanúja. A továbbításnak tartalmaznia kell a tartalom nyilvánosságra hozatalának az időpontját az időzóna megjelölésével, a felhasználó nevét illetve amennyiben a szolgáltatónak rendelkezésére áll az utoljára használt IP címe és az utolsó belépés időpontját szintén az időzóna megjelölésével ellátva.

A törvény lehetővé teszi mind a panaszosnak, mind a panaszban érintett felhasználónak a felülvizsgálat lehetőségét.⁹ A felülvizsgálati eljárás azokban az esetekben kezdeményezhető, amikor a szolgáltató a panaszban sérelmezett tartalmat vagy eltávolította, vagy elérhetőségében korlátozta azt. A felülvizsgálati eljárás csak akkor nem kezdeményezhető, ha a szolgáltató a panaszt önszabályozó szervhez továbbította. A felülvizsgálati eljárás megindulásához a szolgáltató törlétsről vagy elérhetőség korlátozásáról szóló döntéséről való tudomásszerzéstől számított két héten belül a panaszos félnek vagy a panasz tárgyát képező tartalmat megosztó felhasználónak indoklással ellátott felülvizsgálati kérelmet kell benyújtania. Ehhez a szolgáltatónak olyan rendszert kell fenntartania, amely le-

⁷ NetzDG § 3. cikk.

⁸ NetzDG § 3a. cikk.

⁹ NetzDG § 3b. cikk.

hetővé teszi vel a közvetlen kommunikációt. Felülvizsgálati kérelem benyújtása esetén a szolgáltató erről haladéktalanul tájékoztatja az ellenérdekű fele, valamint haladéktalanul gondoskodik a felülvizsgálati eljárás lefolytatásáról. A szolgáltató a felülvizsgálati eljárást követően újból határozat hoz, amit ismételten közöl a felekkel.

A NetzDG a szolgáltatók tekintetében felügyeleti jogokat is meghatároz.¹⁰ A törvény alapján a szolgáltatók feletti felügyeletet egy közigazgatási hatóság látja el. A felügyeleti hatóság feladata elsődlegesen annak az ellenőrzése, hogy a szolgáltató betartja-e a törvény rendelkezéseit. A felügyeleti szerv kérésére a szolgáltatónak tájékoztatást kell adnia a törvény végrehajtása érdekében hozott intézkedéseiről, a szolgáltatás Németországban regisztrált felhasználóinak a számáról, az megelőző naptári évben beérkezett panaszokról. A tájékoztatás megadása abban az esetben kötelező, ha a szolgáltató olyan tények birtokában van, amelyek alapján szabálysértési eljárás vagy büntető eljárás lenne kezdeményezhető. A törvény alapján a szolgáltatók kötelesek megjelölni egy meghatalmazott képviselőt¹¹ arra az esetre, ha a szolgáltatónak részt kell vennie bírósági eljárásban. A képviselőt a szolgáltatónak a platformján könnyen megismerhető formában kell megjelölnie.

2.5. Kritikák a NetzDG-vel kapcsolatban

A Hálózati Végrehajtási Törvényt elfogadása óta sok kritika érte elsősorban azzal kapcsolatban, hogy a cenzúra alkalmazására kényszeríti az online platformokat. Az Egyesült Nemzetek Szervezetének Emberi Jogi Bizottsága is kételyeket fogalmazott meg azzal kapcsolatban,¹² hogy a NetzDG rendelkezései szerint a szolgáltatók az internet „rendőreiként” szabadon dönthetnek arról, hogy mi minősül jogellenes tartalomnak és mi nem, a döntésüket követően pedig nincs lehetőség arra, hogy az érintett felek a bírósághoz forduljanak jogorvoslatért. Az Emberi Jogi Bizottság szerint az a megkötés, hogy a szolgáltatóknak 24 órán belül el kell távolítania a jogellenesnek vélt tartalmakat kifejezetten hátrányos eredményekkel is járhat, mivel a szolgáltatók jogellenesnek nem minősülő tartalmat is eltávolíthatják abból a célból, hogy biztosítsák a bírság kiszabásának elkerülését. Számos ország annyira példaként tekint a NetzDG-re, hogy szóról-szóra implementálja a német törvényt a saját jogrendszerébe. Az Emberi Jogi Bizottság ezt kifejezetten hátrányosnak tartja, mivel szerinte a Hálózati Végrehajtási Törvény nem alkalmas az általa kitűzött célok végrehajtására.

A Human Rights Watch szintén aggályait fejezte ki a NetzDG-vel kapcsolatban. A törvényt túl homályosnak tartják, amely a technológiai vállalatokat túlbuzgó cenzorokká teheti. Ők is kiemelték azt, hogy a törvény nem biztosítja a bírói jogorvoslatot. A törvény tartalommoderáló szabályozási terhet ró a tech-cégekre ahhoz, hogy meghatározzák milyen tartalom minősül törvénysértőnek. A Human Rights Watch kiemelte,

¹⁰ NetzDG § 4. cikk.

¹¹ NetzDG § 5. cikk.

¹² *UN Human Rights Committee Criticizes Germany's NetzDG for Letting Social Media Platforms Police Online Speech.* <https://www.eff.org/deeplinks/2021/11/un-human-rights-committee-criticizes-germanys-netzdg-letting-social-media> (2023.06.30.)

hogy a bíróságoknak is nehéz – még a kontextus ismeretében is – vizsgálni ezeknek a tartalmaknak a jogellenességét. Ezen kívül fontos negatívumként értékelik a jogorvoslat hiányát, aminek tükrében a szolgáltatókat nem lehet elszámoltatni.

3. Digitális Szolgáltatási Rendelet

A biztonságos online közeg megteremtése az Európai Unió célkitűzései között is szerepel. Ebben a tekintetben az Unió egy olyan szabályozási csomagot hozott létre, amelynek az elsődleges funkciója az, hogy olyan digitális teret teremtsen meg, amely biztosítja egyrészt a felhasználók alapvető jogainak megfelelő érvényesülését, másrészt pedig a technológiai vállalatok közti egyenlő versenyt.¹³ A szabályozási csomag két rendeletből áll, amelyek közül az egyik a Digital Markets Act (röviden: DMA).¹⁴ A DMA a fentebbi célok közül leginkább az utóbbival foglalkozik, vagyis a rendelkezései leginkább arra irányulnak, hogy olyan közös digitális piacot hozzon létre, ahol a vállalatok között – a méretükre tekintet nélkül – egy kiegyenlített verseny bontakozik ki és fogyasztók érdekei is védelemben részesülnek a platformokkal szemben. A Digital Markets Act párja a Digital Services Act (röviden: DSA),¹⁵ amellyel tanulmányomban részletesen szeretnék majd foglalkozni. A német NetzDG-hez hasonlóan a DSA is az online platformokon terjesztett tartalmakkal és a szolgáltatók ezen tartalom moderálásához fűződő felelősségével kapcsolatban fogalmaz meg rendelkezéseket. A két jogforrás összehasonlításának az alapját ez a hasonlóság adta, amely akár bepillantást is nyújthat a közösségi platformokat érintő szabályozás jövőjébe.

3.1. A közvetítő szolgáltatás meghatározása

A DSA a közösségi hálózatok helyett a közvetítő szolgáltatást kifejezést használja, amely olyan szolgáltatást jelent elsősorban, amelynek a tevékenysége egyszerű továbbításra, gyosítótárazásra vagy tárhelyszolgáltatásra terjed ki.¹⁶ A rendelet ezt a három tevékenységet később részletesen ki is bontja.

Egyszerű továbbítás alatt a rendelet olyan szolgáltatást ért, amely a szolgáltatás igénybe vevője által küldött információnak hírközlő hálózaton keresztüli továbbításából vagy hírközlő hálózathoz való hozzáférés biztosításából áll. A szolgáltató ebben az esetben nem felel a továbbított és megtekintett tartalmakért, ha nem a szolgáltató kezdeményezi az adatátvitelt, választja ki az adatátvitel címzettjét, illetve választja meg vagy módosítja

---

¹³ *The Digital Services Act Package*. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/digital-services-act-package> (2023.06.30.)

¹⁴ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/1925 rendelete a digitális ágazat vonatkozásában a versengő és tisztességes piacokról, valamint az (EU) 2019/1937 és az (EU) 2020/1828 irányelv módosításáról (továbbiakban: digitális piacokról szóló jogszabály).

¹⁵ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/2065 rendelete a digitális szolgáltatások egységes piacáról és a 2000/31/EK irányelv módosításáról (továbbiakban: digitális szolgáltatásokról szóló rendelet).

¹⁶ DSA 3. cikk g) pont.

a továbbított információt.¹⁷ Röviden az egyszerű továbbításkor a szolgáltató felelőssége nem állapítható meg, ha az adatátvitelnek csak csatornát biztosít, de a tartalom folyásába már nem szól bele.

Gyorsítótárazásnak az minősül,¹⁸ ha olyan szolgáltatásról van szó, amely a szolgáltatás igénybe vevője által küldött információk a hírközlő hálózaton keresztül történő továbbításából áll. A rendelet rendelkezései szerint a szolgáltató nem felelős az információ automatikus, közbenső és átmeneti tárolásáért, amennyiben ez azzal a kizárólagos céllal történik, hogy az információ későbbi továbbítását a szolgáltatás más igénybe vevői kérésére hatékonyabbá vagy biztonságosabbá tegye. A szolgáltató felelősségének kizárására ebben az esetben is feltételeket szab a rendelet. A fentiek tekintetében a szolgáltató nem módosíthatja az információt, meg kell a tevékenységének felelnie az információhoz való hozzáféréssel kapcsolatos feltételeknek, be kell tartania az információk frissítése tekintetében az ágazatban széles körben elismert és betartott szabályokat, nem akadályozhatja az információ használatára vonatkozó adatok megszerzése céljából az olyan technológia jogszerű használatát, amely az ágazatban széles körben elfogadott és alkalmazott, haladéktalanul intézkednie kell az információ törléséről vagy az ahhoz való hozzáférés megszüntetéséről, amint értesül az adat forrásának hálózathoz való törléséről illetve az adat törlésének vagy a hozzáférés megszüntetésének elrendeléséről.

A fent felsorolt tevékenységek közül a harmadik a tárhelyszolgáltatás.¹⁹ Tárhelyszolgáltatás alatt olyan tevékenységet kell érteni, amely során a szolgáltatás igénybe vevője által küldött információt tárolják. A szolgáltató ilyen jellegű tevékenysége után nem felel, ha a szolgáltatónak nincs tényleges tudomása jogellenes tevékenységről vagy tartalomról, illetve nincs tudomása olyan tényekről vagy körülményekről, amelyek ezekre mutatnak, valamint ha a szolgáltató ilyen észlel haladéktalanul intézkedik a jogellenes tartalom eltávolításáról vagy a hozzáférhetőségének korlátozásáról.

A három tevékenységet összefoglalva megállapíthatjuk, hogy a rendelet alapján közvetítő szolgáltatóknak azokat a közösségi platformokat kell tekinteni, amelyek a felhasználók számára egy kommunikációs csatornát tesznek elérhetővé, kezelik az ott tárolt adatokat, valamint ha jogellenes tartalmat észlelnek a csatornán, gondoskodnak annak eltávolításáról vagy korlátozásáról.

3.2. A tartalom moderálására vonatkozó szabályok

A Digitális Szolgáltatásokról szóló Rendeletben a közvetítő szolgáltatók oldalán a tartalom megfigyelése tekintetében megjelenik egy önkéntességi alakzat. Ezt már a fenti, a szolgáltatók felelősségét kizáró szabályoknál is láthattuk, hogy a jogellenes tartalmak eltávolítása valamint korlátozása a portálok fő feladati közé tartozik ebben a tekintetben.

---

¹⁷ DSA 4. cikk (1) bekezdés.

¹⁸ DSA 5. cikk (1) bekezdés.

¹⁹ DSA 6. cikk (1) bekezdés.

Ez egyaránt jelenti a tartalom moderálásának jóhiszemű és kellően gondos megvalósulását illetve a rendelet szabályainak való megfelelést is.²⁰

A rendelet erre vonatkozó cikkeit megvizsgálva találhatunk egy hasonlóságot a Netz-DG és a DSA között, ugyanis az utóbbi is rendelkezik kapcsolattartó képviselő kinevezéséről a szolgáltatók oldalán.²¹ Ennek a kapcsolattartónak a célja elsődlegesen a rendelet végrehajtásának hatékonyabbá tétele. A rendelet szerint a közvetítő szolgáltatók kijelölnek egy egyedüli kapcsolattartó pontot, amely a tagállami hatóságokkal, a Bizottsággal és Digitális Szolgáltatások Európai Testületével. Ez az egyedüli kapcsolattartó pont szolgál a szolgáltató és a felhasználói közti kommunikációra is.²² Mivel a kapcsolattartó kardinális jelentőséggel bír a rendelet végrehajtása szempontjából, ezért a szolgáltatónak annak elérhetőségi adatait naprakészen és könnyen hozzáférhetően kell megjelenítenie, valamint fel kell tüntetnie azokat a nyelveket, amelyeken keresztül a kapcsolattartóval való kommunikáció végezhető. Ha a szolgáltató nem rendelkezik letelepedési hellyel az Európai Unióban, azonban ennek ellenére a tevékenységét itt is végzi, egy kapcsolattartó helyett egy jogi képviselőt kell kineveznie, akire a kapcsolattartóra vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.²³

A DSA a jogellenes tartalmak bejelentéséről is rendelkezik.²⁴ A bejelentési mechanizmus – amelynek könnyen hozzáférhetőnek és felhasználóbarátnak kell lennie, és lehetővé kell tennie a bejelentések elektronikus benyújtását is – egyaránt elérhető a felhasználók és egyéb szervezetek számára akik jogellenesnek vélt tartalmat észlelnek a platformokon. A DSA bejelentéssel kapcsolatban is megállapít követelményeket,²⁵ amelyeknek való megfelelést a szolgáltatóknak különböző intézkedésekkel meg kell könnyítenie. A bejelentésnek tartalmaznia kell azt, hogy a bejelentő miért tartja a kérdéses tartalmat jogellenesnek, az információ pontos fellelhetőségi helyét (URL, URL-ök), szükség esetén a jogellenes tartalom azonosítását lehetővé tevő egyéb információkat tartalom és a tárhelyszolgáltatás típusa szerint, a bejelentő elérhetőségi adatait (név, email cím) valamint egy nyilatkozatot arról, hogy a bejelentő jóhiszeműen jár el és a bejelentésben szereplő információk pontosak és igazak. A beérkező bejelentéseket tárhelyszolgáltatók feldolgozzák és kellő időn belül tárgyilagosan eljárja döntést hoznak a bejelentés tárgyát képező tartalommal kapcsolatban. Ha a döntés meghozatalában a szolgáltatók elektronikus eszközöket is igénybe vesznek, akkor a felhasználókat erről kötelesek tájékoztatni.²⁶ A döntés tekintetében a szolgáltatót egy indokolási kötelezettség is terheli²⁷ amennyiben a tartalom jogellenességének megállapítása esetén jogkövetkezményként a tartalom láthatóságát korlátozza, a tartalmat eltá-

---

²⁰ DSA 7. cikk.

²¹ DSA 11. cikk.

²² DSA 12. cikk.

²³ DSA 13. cikk.

²⁴ DSA 16. cikk.

²⁵ DSA 16. cikk (2) bekezdés.

²⁶ DSA 16. cikk (6) bekezdés.

²⁷ DSA 17. cikk (1) bekezdés.

volítja, a pénzkifizetéseket felfüggeszti, megszünteti vagy korlátozza, a szolgáltatásnyújtást teljesen vagy részlegesen felfüggeszti vagy megszünteti és végül a szolgáltatást igénybe vevő felhasználói fiókját felfüggeszti vagy megszünteti. A szükséges információk tekintetében is felállít a rendelet egy lajstromot, amelyet a szolgáltatónak be kell tartania.²⁸ A tájékoztatásnak tartalmaznia kell információt arról, hogy a szolgáltató döntése következtében milyen jogkövetkezményt kíván alkalmazni a bejelentés alapján, milyen tényeket és körülményeket vett figyelembe a döntés meghozatalakor, a döntés meghozatala során igénybe vett-e automatizált eszközöket, ideértve különösen azt, ha a bejelentés tárgyát képező tartalom ilyen eszköz segítségével ismerte fel, jogellenes tartalom esetén milyen jogalapot vett figyelembe valamint tájékoztatást kell nyújtania az elérhető jogorvoslati lehetőségekről. Ha a szolgáltatóban a vizsgálat során felmerül a gyanú, hogy más személy vagy személyek életét vagy személyi biztonságát fenyegető bűncselekményt követtek el, úgy fel kell vennie a kapcsolatot a tagállam bűnüldözéssel foglalkozó szervével, és minden szükséges információt át kell adnia számára.²⁹

A DSA a bejelentések mellett rendelkezik egy belső panaszkezelési rendszer felállításáról is.³⁰ Panaszok benyújtására a bejelentés alapján történő döntéshozatalt követően kerülhet sor. A rendszernek a döntést követően, annak megismerésétől számítva legalább fél évig elérhetőnek kell lennie a felhasználók számára, amelynek ingyenesnek, elektronikusnak és felhasználóbarátnak kell lennie. A panaszok magára a jogellenességet megállapító döntésre, vagy a döntés következtében megállapított szankciókra irányulhatnak. A benyújtott panaszt a szolgáltató kellő gondossággal elbírálja, és ha jogosnak ítéli azt, a döntését megváltoztatja. Ha a panaszkezelés eredménytelennek bizonyulna, a rendelet lehetővé teszi a felek számára, hogy kiválasszanak egy peren kívüli vitarendező testületet.³¹

A DSA egyik újdonságának számít a megbízható bejelentő kategóriája.³² A szolgáltatók a kijelölt szakterületükön belül eljáró személyek bejelentéseit kiemelten kezelik és indokolatlan késedelem nélkül feldolgozzák. A megbízható státuszt az adott tagállam digitális szolgáltatási koordinátora ítéli oda a letelepedéssel rendelkező kérelmezőnek. Ennek a státusznak az elnyeréséhez a kérelmezőnek szakértelemmel és hozzáértéssel kell rendelkeznie a jogellenes tartalom észlelése és bejelentése területén, függetlenül kell lennie a platformoktól, tevékenységét pedig kellő gondossággal kell végeznie.³³ A megbízható bejelentőknek évente legalább egyszer a bejelentéseik tekintetében jelentést kell tenniük³⁴ kiemelve azokban az érintett tárhelyszolgáltatók, a jogellenes tartalom típusát és a szolgáltató által hozott intézkedést.

---

²⁸ DSA 17. cikk (3) bekezdés.

²⁹ DSA 18. cikk.

³⁰ DSA 20. cikk.

³¹ DSA 21. cikk.

³² DSA 22. cikk (1) bekezdés.

³³ DSA 22. cikk (2) bekezdés.

³⁴ DSA 22. cikk (3) bekezdés.

3.3. Digitális szolgáltatási koordinátorok és a Digitális Szolgáltatások Európai Testülete

A Hálózati Végrehajtási Törvényhez képest újdonságként jelenik meg a Digitális Szolgáltatások Rendeletében a digitális szolgáltatási koordinátorok és a Digitális Szolgáltatások Európai Testületének intézménye.

A digitális szolgáltatási koordinátorok egy vagy több tagállam által kijelölt hatóságok, amelyek illetékességgel rendelkeznek a közvetítő szolgáltatók felügyelete és a rendelet érvényesítése tekintetében.³⁵ A koordinátorok tekintetében a rendelet feladatként a nemzeti szintű koordinációt a szabályozott ügyekben, valamint hozzájáruljon a DSA hatékony és következetes felügyeletéhez és érvényesítéséhez az Unióban.³⁶ Ebben a vonatkozásban a koordinátoroknak együtt kell működniük a többi tagállam koordinátoraival. A koordinátornak a feladatait pártatlanul, átláthatóan és időben kell ellátnia.³⁷

A digitális szolgáltatási koordinátorok mellett meg kell említeni a Digitális Szolgáltatások Európai Testülete, amelyre a továbbiakban Testületként fogok hivatkozni. A Testület egy digitális szolgáltatási koordinátorokból álló csoport, amelynek az elsődleges feladata a koordinátorok munkájának a felügyelete.³⁸ A koordinátorokhoz hasonlóan a Testület is a rendelet következetes alkalmazásával foglalkozik, azonban ezen kívül elősegíti a koordinátorok és a Bizottság közti együttműködést, iránymutatást ad a Bizottságnak, a koordinátoroknak és egyéb hatóságoknak, elemzést készít, valamint segítséget nyújt a koordinátoroknak és a Bizottságnak az óriásplatformok felügyeletében.³⁹ A Testületben a digitális szolgáltatási koordinátorokat magas rangú tisztviselők képviselik.⁴⁰ A Testület elnöke a Bizottság, aminek a feladata a szerv összehívása. A Testületben minden tagállam egy szavazattal rendelkezik, míg az elnöki pozíciót betöltő Bizottság nem rendelkezik szavazattal.

4. Összefoglaló gondolatok

A két jogforrás összehasonlító bemutatását követően tendenciaként figyelhető meg az állami szerepvállalás (a DSA esetében pedig az Európai Unió) online platformok tartalmának a szabályozásában. A szabályozások vizsgálata során szembe tűnő volt számomra, hogy mindkét jogforrás hasonló formában képzelel el tartalommoderálás kereteit. Ennek az elsődleges oka véleményem szerint az, hogy sok más országhoz hasonlóan az Unió is inspirálódott a Hálózati Végrehajtási Törvény rendelkezéseiből, amely még inkább alátámasztja a német jogszabály jelentőségét a közösségi média szabályozása területén.

---

³⁵ DSA 49. cikk (1) bekezdés.

³⁶ DSA 49. cikk (2) bekezdés.

³⁷ DSA 50. cikk (1) bekezdés.

³⁸ DSA 61. cikk (1) bekezdés.

³⁹ DSA 61. cikk (2) bekezdés.

⁴⁰ DSA 62. cikk (1) bekezdés.

Mindkét jogforrás nagy hangsúlyt fektet arra, hogy egy komplex, de felhasználóbarát panaszkezelési rendszert dolgozzon ki a jogellenesnek vélt tartalmak eltávolítására, amellyel a szolgáltató önkényes tartalomszerkesztése is elkerülhető. Ezt azért is tartom lényegesnek, mert a jogellenes tartalmakkal elsőkézből a felhasználók találkoznak, és ők tudják érzékelni azt, ha egy bejegyzés valóban a jogszabályokba ütközik-e. A szolgáltatók gyakran eszközöket – többnyire különböző algoritmusokat – is igénybe vesznek a rajtuk található tartalom felügyelete vonatkozásában, azonban ezek a kódok nem értik a jelképes beszédet vagy iróniát, a bejegyzéseket szó szerint értelmezik, így elkerülhetetlen, hogy olyan tartalmak is eltávolításra vagy korlátozásra kerüljenek, amelyek adott esetben nem is voltak veszélyesek a felhasználók közösségére nézve. Ez sajnos fordítottan is igaz, ugyanis kifejezetten káros tartalmak elkerülhetik a szolgáltatók figyelmét, ha kizárólagosan ezekre az eszközökre hagyatkoznak. A panaszkezelés fontos eleme a megfelelő mértékű felülvizsgálati rendszer kialakítása. A nem jogos büntetések ellen fellebbezés tekintetében sokáig a felhasználók láthatatlan falakba ütköztek, amelyek abban nyilvánultak meg elsősorban, hogy köztük és a szolgáltató közti kommunikáció szinte ellehetetlenül. A szolgáltatók ugyanis a botokat nem csak a tartalom ellenőrzése során használják, hanem akkor is, ha az érintett felhasználó kifogásolná az általa közzétett tartalom eltávolítására vonatkozó döntést. Ennek az eredménye az volt, hogy a felhasználó nem kapott érdemi választ a büntetéssel kapcsolatos kérdéseivel kapcsolatban és nem kapott érdemben jogorvoslatot.

A NetzDG egyik legfontosabb kitétele a panaszkezelésről való jelentéstételi kötelezettség megállapítása volt. Ez nem csak a szolgáltatók munkájának az ellenőrzését teszi egyszerűbbé, de előnyökkel jár a felhasználók számára is. Ezekben a jelentésekben ugyanis a szolgáltatóknak többek között azt is ki kell bontania, hogy milyen jellegű tartalmakat távolított el az adott időszakban, valamint a benyújtott panaszok mekkora arányban voltak sikeresek. Ezek rávilágíthatnak a közösségi média aktuális helyzetére is, kiemelve a főbb veszélyeket, amelyekre a felhasználóknak oda kell figyelniük.

A Digitális Szolgáltatásokról szóló Rendelet az állami felügyeletet is részletesebben szabályozta. Létrehozta a digitális szolgáltatási koordinátorok intézményét, amely lehetővé teszi a rendelet végrehajtásának nemzeti szintű ellenőrzését. A digitális szolgáltatási koordinátorok a Digitális Szolgáltatások Európai Testületébe tömörülnek, amely elsősorban egy tanácsadó testület a rendelet értelmezésében és betartásában.